

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Filozófia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A pszichológia filozófiája						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	3	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					25
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					28
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	56 fiz./126 konv.				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Az előadásokon való hallgatói részvétel, a könyvészet elolvasása.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• A szemináriumi részvétel kötelező. Az elmaradt szemináriumokat be lehet pótolni.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>A kurzus az interdiszciplináris gondolkodásmódot, a módszertani sokrétűség és a tartalmi megfeleltetések, az empirikus és konceptuális érvek egyeztetésének a képességeit fejleszti.</p> <p>C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása.</p> <p>C5 Filozófiai gondolatok/ismeretek létrehozása és közlése.</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>A kognitív tudomány és a pszichoanalitikus gondolkodás kutatási területeiről származó filozófiailag integrált tudás konvertálása más társadalomtudományi, illetve empirikus diszciplínákban..</p> <p>CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>A kurzus a kognitív tudomány és a pszichoanalitikus gondolkodás kutatási paradigmáiba, fogalomrendszerébe, problématerületébe nyújt filozófiai bevezetést: az alapvető témák, kérdések, megoldáskísérletek tárgyalását az explicit vagy implicit filozófiai előfeltevések kifejtése, illetve a filozófia kapcsolódó történeti előzményeinek és jelenlegi felvetéseinek az elemzése egészíti ki.</p>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>A kurzus sajátos célkitűzései: a kognitív tudomány filozófiai értelmezésében a testi elme/megismerés (embodied mind/cognition) kognitív tudománya, a kortárs fenomenológia és analitikus elmefilozófia interdiszciplináris kutatási területének a koncepcióját érvényesíti; külön hangsúlyt fektet a pszichológia kritikai társadalomfilozófiai alkalmazhatóságára.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés a kognitív tudomány filozófiájába: a klasszikus kognitivizmus (komputacionalizmus és konnekcionalizmus) filozófiai értelmezései	Előadás	
A testi elme/megismerés (embodied mind/cognition) kutatási programja	Előadás, problematizálás	
Aktív percepció	Előadás, vetítés, vita	
Megtestesült fogalmak és nyelvi megértés	Előadás, problematizálás	
Megtestesült emóciók	Előadás, vetítés	
Társas kogníció	Előadás, vetítés	
Kiterjesztett és kulturális kogníció	Előadás, problematizálás	
Freud 1: a szexualitás és az ösztönkésztetések elmélete; az Ödipusz-komplexus.	Előadás, vita	

Freud 2: a tudattalan modelljei; az elfojtás és az elsődleges folyamatok; az elhárító mechanizmusok.	Előadás, problematizálás	
Lacan 1: Imaginárius és Szimbolikus; a tükör-stádium.	Előadás, problematizálás	
Lacan 2, a Valós dimenziója: vágy, élvezés (jouissance), szexuális differencia.	Előadás, problematizálás	
Pszichoanalitikus társadalomfilozófia 1. pszichoanalízis a Frankfurter Iskola kritikai elméletében.	Előadás, szövegelemzés	
Pszichoanalitikus társadalomfilozófia 2.: a nárcizmus/perverzió társadalma; az ideológia, mint inherens törvénysértés.	Előadás, vetítés, vita	
Kritikai pszichológia: biopolitika és pszichopolitika	Előadás, vetítés, vita	
Könyvészet		
Clark, A., <i>A megismerés építőkövei. Filozófia, megismeréstudomány és a párhuzamos megosztott feldolgozás</i> , Osiris, Bp., 1999.		
Clark, A., <i>Mindware: An Introduction to the Philosophy of Cognitive Science</i> , Oxford University Press, New York, 2001.		
Freud, S., <i>Esszék</i> , Gondolat, Budapest, 1982.		
Freud, S., <i>Bevezetés a pszichoanalízisbe</i> , Gondolat, Bp., 1994.		
Freud, S., <i>A mindennapi élet pszichopatológiája</i> , Cserépfalvi, 1994.		
Freud, S., <i>A szexuális élet pszichológiája</i> , Cserépfalvi, 1995.		
Freud, S., <i>Tömegpszichológia. Társadalomlélektani írások</i> , Cserépfalvi, 1995.		
Gallagher, S. – Zahavi, D., <i>A Fenomenológiai Elme: Bevezetés az elmefilozófiába és a kognitív tudományba</i> , Lélekben Otthon, Budapest, 2008.		
Lacan, J., <i>Écrits</i> , Seuil, Paris, 1966.		
Lacan, J., <i>Quatre concepts fondamentaux de la psychanalyse. 1964. Le Séminaire de Jacques Lacan. Livre XI.</i> , Seuil, Paris, 1973.		
Lacan, J., <i>L'éthique de la psychanalyse. 1959-1960. Le Séminaire de Jacques Lacan. Livre VII.</i> , Seuil, Paris, 1986.		
Lacan, J., <i>Encore. 1972-1973. Le Séminaire de Jacques Lacan. Livre XX.</i> , Seuil, Paris 1975.		
Laplanche, J. – Pontalis, J.-B., <i>A pszichoanalízis szótára</i> , Akadémiai Kiadó, Bp., 1994.		
Mitchell, S.A. – Black, M.J.: <i>A modern pszichoanalitikus gondolkodás története</i> . Budapest, Animula, 2000.		
Pléh, Cs. (szerk.), <i>Kognitív tudomány</i> , Osiris, Bp., 1996.		
Pléh, Cs., <i>Bevezetés a megismeréstudományba</i> , Typotex, Bp., 1998.		
Shapiro, L. (ed.), <i>The Routledge Handbook of Embodied Cognition</i> , Routledge, New York, 2014.		
Varela, F., Thompson, E., Rosch, E., <i>The Embodied Mind. Cognitive Science and Human Experience</i> , Cambridge, MA, MIT Press, 1991.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Komputacionalizmus: Clark, 1999, 21-61; (Clark, 2001, 7-42); Konnekciónizmus: Clark, 1999, 44-61; (Clark, 2001, 62-83); Filozófiai kritikák: Searle, Hernád in Pléh (szerk.).	Szövegelemzés	
Kampis, 2002, 36-41; Szigeti, 2002/2011, 56-68; Sutyák, 17-25; (Wilson-Foglia, 2017.)	Szövegelemzés, vita	
Gallagher-Zahavi, 2008, 92-98. Szigeti, 2013, 21-26; (Clark, 2001, 84-95).	Szövegelemzés, vita	
Szigeti, 2013, 26-28; Szokolszky.	Szövegelemzés, vita	
Damasio, 1996, 7-8. fejezet.	Szövegelemzés, vita	
Gallagher-Zahavi, 2008, 171-177, 181-183; Szigeti, 2011, 71-79, 89-106;	Szövegelemzés, problematizálás, vita	

Dennett, 137-149; Tomasello, 9-20.	Szövegelemzés, vita	
Mitchell-Black, 19-41.	Szövegelemzés, vita	
Freud, 1994, 140-151; Ullmann, 2016, 152-176.	Szövegelemzés, vita	
Lacan, 1993. Ullmann, 2011.	Szövegelemzés, vita	
Farkas; Moldvay.	Szövegelemzés, vita	
White.	Szövegelemzés, vita	
Zizek, 1997, 2006.	Szövegelemzés, vetítés, vita	
Foucault; Fisher.	Szövegelemzés, vetítés, vita	

Könyvészet

Damasio, A., *Descartes tévedése*, AduPrint, Bp., 1996.

Dennett, D., *Micsoda elmék*, Kulturtrade Kiadó, Bp., 1996.

Farkas, Zs., Jelentőlánccraverve. Lacan a szubjektumról. In uő: *Mindentől ugyanannyira*, JAK – Pesti Szalon, Bp., 1994. <http://mek.niif.hu/01300/01378/html/lacan.htm>

Fisher, M., Reflexív impotencia, immobilizáció és liberális kommunizmus. <http://aszem.info/2017/07/mark-fisher-reflexiv-impotencia-immobilizacio-es-liberalis-kommunizmus/>

Foucault, M., „A panoptikusság”, In uő, *Felügyelet és büntetés*, Gondolat, Budapest, 1990, 267-309.

Kampis, Gy., „A gondolkodó test”, *Magyar Tudomány*, 2002/1, 33-41. <http://www.matud.iif.hu/2002-01.pdf>

Lacan, J.: A tükör-stádium, mint az én funkciójának a kialakítása, *Thalassa*, 1993/2, 5-11.

[http://www.mtapi.hu/thalassa/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/\(04\)1993_2/005-011_lacan_tukor-stadium.pdf](http://www.mtapi.hu/thalassa/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/(04)1993_2/005-011_lacan_tukor-stadium.pdf)

Moldvay, T.: „Kis Lacan-értelmező”, *Kellék – filozófiai folyóirat. Pszichoanalízis és filozófia*, 2016/55, 107-142. <https://www.prophilosophia.ro/assets/files/kellek-55/007moldvay-tam%C3%A1s.pdf>

Szigeti, A., „A tudatosság – rejtély vagy képesség? Az analitikus elmefilozófia és a kognitív tudomány találkozása a fenomenológiával”, *Kellék*, 2002/22, 81-122. In: Szigeti, A.: *A testet öltött másik. Kortárs fenomenológiai tanulmányok*, Pro Philosophia, Kolozsvár, 2011, 7-70.

https://www.academia.edu/1224830/A_tudatoss%C3%A1g_rejt%C3%A9ly_vagy_k%C3%A9pess%C3%A9g_Az_analitikus_elmefiloz%C3%B3fia_%C3%A9s_a_kognit%C3%ADv_tudom%C3%A1ny_tal%C3%A1koz%C3%A1sa_a_fenomenol%C3%B3gi%C3%A1val

Szigeti, A., „Megtestesült interszubjektivitás”, In: Szigeti, A.: *A testet öltött másik. i. m.*, 71-106.

https://www.academia.edu/1224834/Megtestes%C3%BClt_interszubjektivit%C3%A1s

Szigeti, A., „Testiség az észlelésben és a fogalomalkotásban”, *Erdélyi Múzeum*, 2013/2, 21-29.

http://filozofiaiszemle.net/wp-content/uploads/2012/03/10_pdfsam_szemle-2010.21.pdf

Szokolszky, Á.: „Nyelvi megértés az „embodiment” nézőpontja szempontjából”,

https://www.academia.edu/10082535/Nyelvi_meg%C3%A9rt%C3%A9s_az_embodiment_n%C3%A9z%C3%A9pontja_szempontj%C3%A1b%C3%B3l

Tomasello, M., *Gondolkodás és kultúra*, Osiris, Bp., 2002.

Ullmann, T., Lacan, in: Ullmann, T., Olay, Cs.: *Kontinentális filozófia a XX. században*, L’Harmattan, Budapest, 2011, 352-364.

Ullmann Tamás: „Hogyan működik a tudattalan?” *Kellék – filozófiai folyóirat. Pszichoanalízis és filozófia*, 2016/55, 143-176. <https://www.prophilosophia.ro/assets/files/kellek-55/008ullmann-tam%C3%A1s.pdf>

Slavoj Žižek: „Az inherens törvényszegés avagy a hatalom obszcenitása”, *Thalassa*, 1997/1.

<http://www.c3.hu/scripta/thalassa/97/01/08ziz.htm>

Slavoj Žižek: „Megteheted!”, 2000. *Irodalmi és társadalmi havilap.*, 2006/7-8.

<http://ketezer.hu/2006/07/megteheted/>

White, J.: Kritikai elmélet és pszichoanalízis. Marx és Freud összekapcsolása”, *Thalassa*, 2016/1, 26-52.

http://imagobudapest.hu/images/lapszamok/2016_1_Tarsadalomkritika-I_szam/Imago_Bp_2016-1-szam_pp026-52_Whitebook-Joel.pdf

Wilson, Robert A. – Foglia, Lucia, „Embodied Cognition”, *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2017 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL =

<https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/embodied-cognition/>

Sutyák, T.: A test-test probléma. *Magyar Filozófiai Szemle*, 54/2 (2010). 10–31;

http://filozofiaiszemle.net/wp-content/uploads/2012/03/10_pdfsam_szemle-2010.21.pdf

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

•
---

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadáson átadott ismeretanyag elsajátítása, ennek megfelelő alkalmazása és használata	Az ellenőrzés folyamatosan történik a félév során a vitákba való bekapcsolódás révén, valamint a félévi záróvizsgán	20%
	A jelenkori kontinentális filozófia témáinak, problémafelvetéseinek, fogalomkészletének és leíró-értelemző gyakorlatának a megfelelő elsajátítása illetve alkalmazása	Félév végi, szóbeli záróvizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	A szövegek értelmezésben való aktív részvétel	Szöveg bemutatása, szövegek értelmezésében való aktív részvétel	20%
	Vitákban való aktív részvétel	Az ellenőrzés folyamatosan történik végig a félév során, a vitákban való állandó, aktív részvétel révén	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • A szemináriumokon 100%-os részvétel • Minimum egy szemináriumi szöveg bemutatása a félév folyamán • A vitákban, szövegek megbeszélésében való állandó, aktív részvétel 			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2020. március 19.

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2020. március 30.

Demeter M. Attila